

IN LIBRUM ESTHER

MONITUM.

ESTHER.

DE editionibus hujus libri libet Jacobus Usserus Armachanus in *Synagoga De Graeco LXX Interpretum Versione*, Lond. 1655, pp. 205, 206: "Ex Bibliis eisdem deus in Arundelliana Bibliotheca... contractivum esse (Parsionis Cod. 918), antequam... aliam (eisdem Cod. 918) in quatuor locis utraque reperita ea esse omnia, quae sicuti Hebraeos a LXX edita sunt Origenes in Epistola ad Julium Africanum [Opp. Tom. I, p. 14] his verbis significavit: 'Οτι οτι Έσθη, οτι ε εσθ Μαδεγαλα οτι, οτι ε οτι Έσθη, οτι οτι οτι Έσθη, οτι οτι οτι Έσθη, οτι οτι οτι Έσθη, οτι οτι οτι Έσθη, οτι οτι οτι Έσθη, οτι οτι οτι Έσθη...'. Quae non in Hebraeo, nec apud alios fere interpretes Hieronymus [Opp. Tom. IX, p. 1145 et Migne] quoque confirmat. Et et ipse Theodoretus, qui non modo in Jobo et aliis libris, sed etiam postea illa in Davidis vulgatae editione additamenta retinenda enumerat, haec locida oculillo negligere videntur, quasi nihil aliud constituit, quam ea quae ex tempore dici poterant et audiri (quatenusmodum in Epistola Praefatione ista legitur Hieronymus); sicut solentur est scholaribus disciplinae saepe sermone uti, quibus verbis uti possunt qui injuriam patitur, vel qui injuriam facit. Antea autem haec editio est conjectura ad formam hujus Tractatus majorem viam, sicut in breviori quidem ille locutionum spatia quae in MS. consueverunt, et Codicis Alexandrini scriptis, et, quo a ceteris distingueretur, inter unum includit; in Originea vero altera ad antea (26) in libro reperitur, ea quae in Hebraeo reperita a LXX edita fuerunt designantur, debita et obvia (4), ea quae Hebraeo veritate sunt affecta declarantibus; et utrobique notata (6), et in Syriaco MS. scripta, apponit, hanc oblationem et asteriscorum significationem terminantia indicant."

Hactenus reverendissimi Praesul, qui praefata (pp. 111-147) duplicem editionem, Originea scilicet quae vocat, et alteram alteram, hinc columnis parallelis arripit. Tactus enim Usseriana cum ipso editio (qui nunc est Elias Botanius BHL. Reg. I, D, II) antea

IN LIBRUM ESTHER

MONITUM.

DE editionibus hujus libelli haec habet Jacobus Usserius Armachanus in *Syntagmate De Graeca LXX Interpretum Versione*, Lond. 1655, pp. 105, 106: "Et Estherae quidem duas in Arundellianae bibliothecae codice MS. editiones nacti sumus; contractiorem unam [Parsonso Cod. 93 a], auctiorem et Origenicis asteriscis signatam aliam [eidem Cod. 93 b]: in quarum tamen utraque reperta ea sunt omnia, quae textui Hebraico a LXX addita fuisse Origenes in Epistola ad Julium Africanum [Opp. Tom. I, p. 14] his verbis significaverat: 'Εκ τῆς Ἑσθῆρ, οὔτε ἡ τοῦ Μαρδοχαίου εὐχῆ, οὔτε ἡ τῆς Ἑσθῆρ, οἰκοδομησαὶ δυνάμεναι τὸν ἐντυγχάνοντα, παρ' Ἑβραίοις φέρονται· ἀλλ' οὐδὲ αἱ ἐπιστολαὶ, οὐδὲ ἡ τοῦ Ἀμὸν ἐπὶ καθαιρέσει τοῦ τῶν Ἰουδαίων ἔθνος γεγραμμένη, οὐδὲ ἡ τοῦ Μαρδοχαίου ἐξ ὀνόματος Ἀρταξέρξου ἀπολύουσα τοῦ θανάτου τὸ ἔθνος... Quae nec in Hebraeo, nec apud ullum ferri interpretum Hieronymus [Opp. Tom. IX, p. 1145 ed. Migne] quoque confirmat. Ut et ipse Theodotion, qui non modo in Jobo et aliis libris, sed etiam proluxa illa in Daniele vulgatae editionis additamenta retinenda censuerat, hasce lacinias consulto neglexisse videatur, quasi nihil aliud continentes, quam *ea quae ex tempore dici poterant et audiri* (quemadmodum in Estherae Praefatione idem loquitur Hieronymus); *sicut solitum est scholaribus disciplinis sumpto themate excogitare, quibus verbis uti potuit qui injuriam passus est, vel qui injuriam fecit*. Ambas autem hasce editiones conjunctim ad finem hujus Tractatus subjicere visum fuit: in breviori quidem illa lacunarum spatiis quae in MS. cernebantur, ex Codice Alexandrino suppletis, et, quo a ceteris distinguerentur, intra uncas inclusis; in Origenica vero altera ad asteriscos (⌘) in libro repertos, ea quae in Hebraeo reperta a LXX omissa fuerant designantes, additis et obelis (÷), ea quae Hebraicae veritati sunt adjecta declarantibus; et utrobique notula (♣), ut in Syriaco Masii codice, apposita, loca obelorum et asteriscorum significationem terminantia indicante."

Hactenus reverendissimus Praesul, qui proinde (pp. 111-147) duplicem editionem, *Origenicam* scilicet quam vocat, et *veterem alteram*, binis columnis parallelis ornavit. Textum autem Usserianum cum ipso codice (qui nunc est Musei Britannici Bibl. Reg. I, D, II) contulit

Holmesius, et hic illic correxit; "quinetiam monuit" (verba sunt Parsonsii in Praefatione ad Esther) "quod asterisci in codice rarissime inveniuntur per ipsam scriptoris manum apposti; obeli vero una cum metobelo ubique sunt additamenta Usserii." Cum vero in varietate lectionis e Cod. 93b excerptenda Parsonsius notas Origenianas universas quasi a prima manu appictas enotaverit, nos quod de hac re certioris aliquid afferre possumus, benevolentiae Professoris Gulielmi Wright, in dicto Museo tunc temporis satagentis, debemus.

Codex igitur est saeculi XIII membranaceus, nitide exaratus, sed a correctoribus male habitus. Estherae prior editio (93a) incipit fol. 131r., cujus in margine manus recentior, non tamen, ut videtur, ipsius Usserii, scripsit: "Vide infra post libros Maccabaeorum textum alium hujus libri plane diversum ab hoc, qui in multis etiam a Romano discrepat." Hic est noster 93b, et incipit fol. 180r. Omissa priore editione, vel potius epitoma, quasi ad nostrum inceptum minus pertinente, de posteriore breviter agamus. Hujus fundamentum est textus vulgaris, qui in hoc libello quantum ab Hebraeo archetypo tum addendo tum recidendo discrepet, nemo ignorat. In codice, ut nunc est, additamenta tam breviora quam longiora (quae apocryphis vulgo annumerantur) obelis jugulantur, quos omnes, cum a manu recentiore, eadem, ut videtur, quam supra memoravimus, una cum metobelis suis appicti sint, consulto tacuimus. Quae autem lectiones, a Senioribus praetermissae, e Theodotione vel alio interprete assumptae sunt, maximam partem ab eadem manu recenti asteriscis et metobelis formae Masianae (* et 4) supra lineam positis, a nobis autem pariter neglectis, designantur; pauculae tantum (vid. ad Cap. ii. 6, 7. viii. 3, 11. ix. 1, 2, 5) a prima manu asteriscos majoris formae (X) praelucentes habent. Hujus autem editionis singulares lectiones, exceptis meris verborum inversionibus, tantum non omnes in nostro opere recondidimus. His accedunt lectiones Codicis Friderico-Augustani a Tischendorfio siglo FA** notatae, quae correctori saeculo VII non recentiori tribuendae esse videntur, quaeque ad eandem cum nostro codice recensionem manifesto pertinent.

ESTHER.

CAPUT I.

1. **הַמֶּלֶךְ מֵהַדֹּדוּ יַעֲד-כֹּוֹשׁ.** *Ο'. ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς... ἐκράτησεν. Alia exempl. ὁ βασιλεύων ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἕως Αἰθιοπίας... ἐκράτησεν.¹*
2. **עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ אֲשֶׁר בְּשׁוּשַׁן.** *Ο'. ἐν Σούσοις. Alia exempl. ἐπὶ θρόνου βασιλείας αὐτοῦ ὃς ἦν ἐν Σούσοις.²*
4. **אֶת-עֶשְׂרֵת כְּבוֹד.** *Ο'. τὸν πλοῦτον (alia exempl. add. τῆς δόξης³).*
יָמִים רַבִּים שְׁמוֹנִים וּמֵאָת יוֹם. *Ο'. ἐν ἡμέραις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα. Alia exempl. ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς, ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας.⁴*
5. **הַיָּמִים הָאֵלֶּה.** *Ο'. αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου (alia exempl. τοῦ πότου αὐτοῦ⁵).*
לְמַגְדוֹל וְעַד-קָטָן מִשְׁתָּה שְׁבַעַת יָמִים. *Ο'. πότον... ἐπὶ ἡμέρας ἕξ. Alia exempl. πότον... ἀπὸ μεγάλου καὶ ἕως μικροῦ, πότον ἑπτὰ ἡμέραις.⁶*
בְּחֵצֵר גִּנַּת בֵּיתֵן הַמֶּלֶךְ. *Ο'. ἐν αὐλῇ οἴκου (alia exempl. add. συμφύτου⁷) τοῦ βασιλέως.*
6. **חֹר כְּרַפֵּס וְתַכְלֵת.** *Ο'. κεκοσμημένη βυσσίνοις καὶ καρπασίνοις (alia exempl. add. καὶ ὑακινθίνοις⁸).*
6. **וְשֵׁשׁ וְדָר.** *Ο'. καὶ πιννίνου καὶ παρίνου λίθου. Alia exempl. καὶ παρίνου καὶ πινίνου λίθου.⁹*
8. **וְהַשְׂתִּיהָ.** *Ο'. ὁ δὲ πότος οὗτος. Alia exempl. ὁ δὲ πότος.¹⁰*
9. **וְשֵׁתִי.** *Ο'. Ἀστίν. Alia exempl. Οὐαστείν, s. Οὐασθείν.¹¹*
10. **בַּיּוֹן.** *Ο'. Vacat. Alia exempl. ἐν τῷ οἴνω¹³*
וְכַרְכַּם—לְמַהוּמָן. *Ο'. τῷ Ἀμάν, καὶ Βαζάν, καὶ Θάρρα, καὶ Βαραζι, καὶ Ζαθολθὰ, καὶ Ἀβαταζὰ, καὶ Θαραβά. Alia exempl. τῷ Μαουμάν, καὶ Ζαβαθὰ, καὶ Ἀρβωνὰ, καὶ Βαγαθὰ, καὶ Ἀβαγαθὰ, καὶ Ζαράθ, καὶ Ἀχαρβάς.¹⁴*
- הַמְּשֻׁרְתִים אֶת-פְּנֵי הַמֶּלֶךְ.** *Ο'. τοῖς διακόνοις τοῦ βασιλέως. Alia exempl. τοῖς διακόνοις πρὸ προσώπου τοῦ βασιλέως.¹⁵*

CAP. I. ¹ Sic Codd. FA (ex corr., om. ὁ βασιλεύων), 93b. ² Sic Cod. 93b. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Sic Codd. III (om. αὐτοῦ), FA (ex corr., om. αὐτοῦ), 93b. ⁶ Sic Codd. FA (ex corr., cum ἐπὶ ἡμέρας ἕξ), 93b. ⁷ Sic Cod. 93b (cum σὺν φοίτου). Cf. ad Cap. vii. 7, 8. Hieron.: *in vestibulo horti, et nemoris quod regio cultu et manu consitum est.* ⁸ Idem (cum καὶ κοσμημένοι et οἰακινθίνοις).

⁹ Sic Codd. III, 93b. Cf. Hex. ad Cant. Cant. v. 15. Ad scripturam πινίνου, quam tuentur Comp., Ald., Codd. III, FA, 64, 71 (cum πινίνου), 74, 243, cf. Hex. ad Prov. xxv. 12. ¹⁰ Sic Codd. III, FA (ex corr.), 93b. ¹¹ Prior scriptura est in Codd. 19 (cum -τιν), 93a, 108b (ut 19); posterior in Cod. 93b. ¹² Sic Cod. 93b. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem. ¹⁵ Idem. In textu verba τοῖς διακόνοις absunt a Comp.

11. אֶת-וְשֵׁתִי. O'. Vacat. Alia exempl. τὴν Οὐ-
ασθεῖν.¹⁶
בְּנִתָּר מִלְכוּת. O'. βασιλεύειν αὐτήν, καὶ περι-
θεῖναι αὐτῇ τὸ διάδημα. Alia exempl. τοῦ
περιθεῖναι αὐτῇ τὸ διάδημα, καὶ βασιλεύειν
αὐτήν.¹⁷
הַעֲמִים וְהַשָּׂרִים. O'. τοῖς (potior scriptura
πᾶσι τοῖς) ἄρχουσι καὶ τοῖς ἔθνεσι. Alia ex-
empl. πᾶσι τοῖς ἔθνεσι.¹⁸
מִרְאָה מְרֹבָה. O'. καλῇ (alia exempl. add. τῇ
ᾧ¹⁹).
12. בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בֵּיד הַסָּרִיסִים. O'. μετὰ
τῶν εὐνούχων. Alia exempl. κατὰ τὸ ῥῆμα
τοῦ βασιλέως τὸ μετὰ τῶν εὐνούχων.²⁰
וַיִּקְצֶף הַמֶּלֶךְ מְאֹד וַחֲמָתוֹ בְּעַרְהָ בּוֹ.
O'. καὶ ἔλυπήθη ὁ βασιλεὺς, καὶ ὠργίσθη. Alia ex-
empl. καὶ ἔλυπήθη ὁ βασιλεὺς σφόδρα, καὶ
ὠργίσθη, καὶ ὄργῃ ἔξεκαύθη ἐν αὐτῷ.²¹
13. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְחַכְמָיִם יְדַעֵי הָעֵתִים. O'. καὶ
εἶπε τοῖς φίλοις αὐτοῦ. Alia exempl. καὶ εἶπεν
ὁ βασιλεὺς τοῖς φίλοις αὐτοῦ εἰδόσι τοὺς και-
ρούς.²²
יְדַעֵי דָת. O'. νόμον. Alia exempl. γινώσκον-
τες νόμον.²³
14. פְּרִשְׁנָא — מְמוֹכָן. O'. Ἀρχεσαῖος, καὶ Σαρ-
σαθαῖος, καὶ Μαλισεάρ. Alia exempl. Χαρ-
σανά, Σαθαῖρ, Ἀμαθα, (Θαρσίς), Μαρὸς, Μαρ-
σανά, Μαμουχάν.²⁴
שְׁבַעַת שָׂרִי. O'. οἱ ἄρχοντες. Alia exempl.
οἱ ἑπτὰ ἄρχοντες.²⁵
15. אֶת-מֵאֲמַר הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁוֹרֹשׁ. O'. τὰ ὑπὸ
τοῦ βασιλέως προσταχθέντα. Alia exempl.

τὰ προσταχθέντα ὑπὸ τοῦ βασιλέως Ἀσουή-
ρου.²⁶

16. אֲחֻשְׁוֹרֹשׁ בְּכָל-מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ. O'. τοῦ
βασιλέως. Alia exempl. ὅσοι ἐν πάσαις χῶ-
ραις τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου.²⁷
17. כִּי-יֵצֵא. O'. καὶ γὰρ διηγήσατο αὐτοῖς. Alia
exempl. καὶ ἐπιδιηγήσατο αὐτοῖς.²⁸
בְּעֵינֵיהֶם בָּאֲמָרִים הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁוֹרֹשׁ אָמַר.
לְהַבִּיא אֶת-וְשֵׁתִי הַמְלָכָה לְפָנָיו וְלֹא-בָאָה.
O'. ὡς οὖν ἀντεῖπε τῷ βασιλεῖ Ἀρταξέρξου.
Alia exempl. ὡς οὖν ἀντεῖπεν ἐν ὀφθαλμοῖς
αὐτῶν ἐν τῷ λέγειν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ Ἀρτα-
ξέρξου, εἶπεν ἀγαγεῖν τὴν Οὐασθεῖν τὴν βασι-
λισσαν εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦλθεν.²⁹
19. וַיֵּצֵא דְבַר-מִלְכוּת מִלְּפָנָיו. O'. προσταξάτω
βασιλικόν. Alia exempl. προσταξάτω ῥῆμα
βασιλικόν ἐκ προσώπου αὐτοῦ.³⁰
לְפָנָי הַמֶּלֶךְ אֲחֻשְׁוֹרֹשׁ. O'. πρὸς αὐτόν. Alia
exempl. πρὸς τὸν βασιλέα Ἀσουηρόν.³¹
20. פְּתָגָם. O'. ὁ νόμος. Alia exempl. ὁ λόγος.³²
כִּי רַבָּה. O'. Vacat. Alia exempl. ὅτι πολλή.³³
22. וַיִּשְׁלַח. O'. καὶ ἀπέστειλεν (alia exempl. add.
ὁ βασιλεύς³⁴).
- אֶל-כָּל-מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ אֶל-מְדִינָה וּמְדִינָה
וְעַם כָּל-שׁוֹנֵי בְּנֵי-תְבָה וְאֶל-עַמּוֹת. O'. εἰς πᾶσαν
τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν, κατὰ τὴν λέξιν
αὐτῶν. Alia exempl. ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ
κατὰ χώραν, κατὰ τὴν λέξιν αὐτῶν, κατὰ τὸ
γράμμα αὐτῆς, καὶ πρὸς λαὸν καὶ λαὸν κατὰ
τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ.³⁵
- וּמְדַבֵּר כָּל-שׁוֹן עַמּוֹ. O'. Vacat. Alia exempl.
καὶ λαλεῖν κατὰ τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.³⁶

Ald., Codd. 52, 64, 243, 248. ¹⁶ Idem. ¹⁷ Sic
Codd. FA (ex corr.), 93b. ¹⁸ Sic Cod. 93b. ¹⁹ Idem.
²⁰ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b. ²¹ Sic Cod. 93b.
²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem (cum Χαρσαν, Ἀσαθα,
'Ραμαθα, Μαρὸς. .). ²⁵ Idem. ²⁶ Idem. Mox (vv. 16,
21) Μαμουχάιος pro Μουχάιος (מְמוֹכָן) idem. ²⁷ Idem.
²⁸ Sic Comp. (cum καὶ γὰρ ἐπιδ.), Ald. (idem), Codd. III
(cum καὶ διηγήσατο), FA (ex corr.), XI, 44, 71, alii (inter

quos 93 b). ²⁹ Sic Cod. 93b. Mox (v. 18) Μήδων αἰτινες
ἀκούσασαι τὰ ὑπ' αὐτῆς λεχθέντα τῷ βασιλεῖ τολμήσωσιν idem.
³⁰ Idem. Mox Περσῶν καὶ Μήδων Codd. FA (ex corr.), 93b.
Deinde καὶ μὴ pro μηδὲ (εἰσελθέτω) Cod. 93b. ³¹ Sic
Codd. III (cum Ἀρταξέρξου), 93b. ³² Sic Codd. III,
FA (ex corr.), 93b. ³³ Sic Cod. 93b. ³⁴ Sic Codd.
III, FA (ex corr.), 93a, 93b. ³⁵ Sic Cod. 93b.
³⁶ Idem.

CAP. II.

1. כָּשָׁף חַמַּת הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרֶשׁ. *Ο'. ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ. Alia exempl. ἐκόπασε τοῦ θυμοῦ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης.¹*
זָכַר אֶת-וְשֵׁתִי וְאֶת אֲשֶׁר-עָשָׂתָה וְאֶת אֲשֶׁר-נִגְזַר עָלַיָּהּ. *Ο'. καὶ οὐκέτι ἐμνήσθη τῆς Ἀστίν, μνημονεύων ὅσα ἐλάλησε, καὶ ὡς κατέκρινεν αὐτήν. Ἄλλος ἐμνήσθη γὰρ τῆς Ἀστίν, καθὰ ἐποίησεν, καὶ ὅσα αὐτῇ κατέκρίθη.²*
2. נְעָרֵי-הַמֶּלֶךְ מְשֻׁרְתָיו. *Ο'. οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως (alia exempl. add. οἱ λειτουργοὶ αὐτοῦ³).*
3. אֶת-כָּל-נְעָרָהּ. *Ο'. κοράσια. Alia exempl. πάντα κοράσια.⁴*
6. עַם-הַגִּלָּה אֲשֶׁר הִגְלָתָה עִם יַכְנְיָה מֶלֶךְ-יְהוּדָה אֲשֶׁר הִגְלָה. *Ο'. ἦν ἠχμαλώτευσσε. Aliter: Ο'. ✕ μετὰ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς αἰχμαλωτευθείσης μετὰ Ἰεχονίου τοῦ βασιλέως Ἰούδα (⤵), ὃν ἠχμαλώτευσσε.⁵*
7. הָיָא אֶסְתֵּר. *Ο'. Vacat. Alia exempl. αὐτὴ Ἑσθήρ.⁶*
כִּי אֵין לָהּ אָב. *Ο'. Vacat. Aliter: Ο'. ✕ ὅτι οὐκ εἶχε πατέρα (⤵).⁷*
וְטוֹבַת מְרָאָהּ. *Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ ὠραῖον τῇ ὄψει σφόδρα.⁸*
לְקַחְתָּהּ מִיַּדִּי לֹא לְבַת. *Ο'. ἐπαίδευσεν αὐτήν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. Alia exempl. ἐπαίδευσεν αὐτήν Μαρδοχαῖος ἑαυτῷ εἰς θυγατέρα.⁹*
8. דְּבַר-הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ. *Ο'. τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα. Alia exempl. τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως καὶ δόγμα αὐτοῦ.¹⁰*

8. הָגִי. *Ο'. Γαί. Alia exempl. Γωγαῖον.¹¹*
אֶל-בֵּית הַמֶּלֶךְ אֶל-יַד הָגִי. *Ο'. πρὸς Γαί. Alia exempl. πρὸς οἶκον τοῦ βασιλέως ἐπὶ τὸν Γωγαῖον.¹²*
9. הָרְאִינָהּ לְתַת-לָּהּ. *Ο'. τὰ ὑποδεδειγμένα αὐτῇ. Alia exempl. τὰ προδεδειγμένα δοῦναι αὐτῇ.¹³*
לְטוֹב. *Ο'. Vacat. Alia exempl. εἰς ἀγαθόν.¹⁴*
11. אֶת-שְׁלֹום אֶסְתֵּר וְיִמָּה-יַעֲשֶׂהָ בָּהּ. *Ο'. τί Ἑσθήρ συμβήσεται. Alia exempl. τί συμβήσεται τῇ Ἑσθήρ, καὶ τί ποιηθήσεται αὐτῇ.¹⁵*
12. מִקֵּץ הַיּוֹת לָהּ כִּדָּת הַנְּשִׁים שָׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ. *Ο'. ὅταν ἀναπληρώσῃ μῆνας δεκαδύο. Alia exempl. ὅταν ἀνεπλήρωσεν αὐτῇ κατὰ τὸ δόγμα τῶν γυναικῶν δώδεκα μῆνας.¹⁶*
13. הִנְעָרָהּ. *Ο'. Vacat. Alia exempl. ἡ νεᾶνις.¹⁷*
14. אֶל-יַד שְׁעָנָיו. *Ο'. οὗ Γαί. Alia exempl. οὗ Σασαγάς.¹⁸*
כִּי אִם-חָפְצָהּ בָּהּ הַמֶּלֶךְ וְנִקְרָאָהּ. *Ο'. ἐὰν μὴ κληθῇ. Alia exempl. ἐὰν μὴ θελήσει αὐτήν ὁ βασιλεὺς, καὶ κληθῇ.¹⁹*
15. אֲשֶׁר לָקַח-לֹא לְבַת לְבוֹא. *Ο'. εἰσελθεῖν. Alia exempl. ἦν ἔλαβεν αὐτῷ εἰς θυγατέρα, τοῦ εἰσελθεῖν.²⁰*
דְּבַר כִּי אִם אֶת-אֲשֶׁר יֹאמַר הָגִי סְרִיס-הַמֶּלֶךְ. *Ο'. ὃν ἐνετείλατο ὁ εὐνούχος. Alia exempl. ῥῆμα ὃν αὐτῇ ἔλεγε Γωγαῖος ὁ εὐνούχος τοῦ βασιλέως.²¹*
16. אֶל-בֵּית מַלְכוּתוֹ. *Ο'. Vacat. Alia exempl. εἰς τὸν οἶκον τῆς βασιλείας αὐτοῦ.²²*
בַּחֳדָשׁ הָעֲשִׂירִי. *Ο'. τῷ δωδεκάτῳ μηνί. Alia exempl. τῷ μηνί τῷ δεκάτῳ.²³*
טַבַּת. *Ο'. Ἀδάρ. Alia exempl. Τηβήθ.²⁴*

CAP. II. ¹ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b. ² Sic in textu Cod. III. ³ Sic Cod. 93b. ⁴ Idem. Mox haec, καὶ παραδοθήτωσαν—γυναικῶν, desunt in eodem. Deinde σμήγματα pro σμήγμα idem. ⁵ Idem (qui pingit: ✕ μετὰ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς αἰχμαλωτευθείσης ✕σεις (sic) μετὰ Ἰεχονίου τοῦ βασιλέως ✕ Ἰούδα ὃν ἠχμ.). ⁶ Idem (post θρεπτή). ⁷ Idem. ⁸ Sic (post τῷ εἶδει) Codd. FA (ex corr.), 93b. ⁹ Sic Codd. FA (ex corr., cum εἰς γυναῖκα), 93b. ¹⁰ Sic

Cod. 93b. ¹¹ Idem. ¹² Idem. ¹³ Idem. ¹⁴ Idem (post ἄβραῖς αὐτῆς). ¹⁵ Idem. ¹⁶ Idem (cum ἂν ἐπλήρωσεν). ¹⁷ Idem (post τότε). ¹⁸ Idem. ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. Cod. III: ὃν αὐτῇ ἔλεγεν ὁ εὐνούχος. ²² Idem (post πρὸς τὸν βασ. Ἀρτ. (sic)). ²³ Sic Comp. (cum τῷ δ. μηνί), Codd. FA (ex corr., ut Comp.), 93b. ²⁴ Sic Comp., Codd. FA (ex corr.), 93b (cum βήθ). Hesychn.: Τηβηθ (sic) Περίτιος μήν.

17. מְכַל־הַנְּשִׁים. O'. Vacat. Alia exempl. *παρὰ πάσας τὰς γυναῖκας.*²⁵
 חֵן וְחֶסֶד לְפָנָיו. O'. *χάριν.* Alia exempl. *χάριν καὶ ἔλεον ἐνώπιον αὐτοῦ.*²⁶
 וַיְמַלִּיכָהּ תַּחַת וְשָׂתִי. O'. Vacat. Alia exempl. *καὶ ἐβασίλευσεν αὐτὴν ἀντὶ Οὐασθεί.*²⁷
 18. מְשִׁתָּה גְדוּל. O'. *πότον.* Alia exempl. *πότον μέγαν.*²⁸
 19. וּבַהֲקִבֵץ בְּתוּלוֹת שְׁנֵית וּמַרְדֵּי. O'. *ὁ δὲ Μαρδοχαῖος.* Alia exempl. *ἐν δὲ τῷ ἀθροῖ- ζεσθαι τὰς παρθένους τὸ δεύτερον, καὶ ὁ Μαρ- δοχαῖος.*²⁹
 בְּשַׁע־הַמֶּלֶךְ. O'. *ἐν τῇ αὐλῇ* (alia exempl. *add. τοῦ βασιλέως*³⁰).
 20. וְאֶת-עַמָּה. O'. Vacat. Alia exempl. *καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ.*³¹
 בְּאִשֶּׁר הָיְתָה בְּאֶמְנָה אִתּוֹ. O'. *καθὼς ἦν μετ' αὐτοῦ.* Alia exempl. *καθὼς ἦν ἐν τῷ τιθη- νεῖσθαι αὐτὴν παρ' αὐτῷ.*³²
 21. בְּגִתָּן וְתָרֶשׁ. O'. Vacat. Alia exempl. *Βαγα- θὰν καὶ Θαρὰς.*³³
 22. לְאַסְתֵּר הַמֶּלְכָּה. O'. *'Εσθῆρ* (alia exempl. *add. τῇ βασιλίσση*³⁴).

CAP. III.

1. אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. O'. *μετὰ δὲ* (alia ex- empl. *add. τὰ ῥήματα*¹) *ταῦτα.*
 בְּיַהֲמֹדְתָּ אֶת-הָאֲגִי. O'. *'Αμαδαθοῦ Βουγαῖον.* Alia exempl. *υἰὸν 'Αμαδαθοῦ Γωγαῖον.*²
 מֵעַל כָּל. O'. *πάντων.* Alia exempl. *ἐπάνω πάντων.*³

2. וְכָל-עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר-בְּשַׁע־הַמֶּלֶךְ. O'. *καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ.* Alia exempl. *καὶ πάν- τες οἱ δούλοι τοῦ βασιλέως, καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως.*⁴
 פְּרָעִים וּמְשַׁתְּחִיּוּם. O'. *προσεκύνουν.* Alia ex- empl. *κάμπτοντες προσεκύνουν.*⁵
 לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה. O'. *οὐ προσεκύνει αὐτῷ.* Alia exempl. *οὐκ ἔκαμπτεν οὐδὲ προσε- κύνει αὐτῷ.*⁶
 3. עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ. O'. Vacat. Alia exempl. *οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως.*⁷
 4. וַיְהִי בְּאַמְרָם אֱלֹוֹי יוֹם וַיּוֹם. O'. *καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐλάλουν αὐτῷ.* Alia exempl. *ἔλεγον δὲ αὐτῷ καθ' ἐκάστην ἡμέραν.*⁸
 5. כִּי-אֵין מַרְדֵּי פִרַע וּמְשַׁתְּחִיּוּה לֹו. O'. *ὅτι οὐ προσκυνεῖ αὐτῷ Μαρδοχαῖος.* Alia exempl. *ὅτι Μαρδοχαῖος οὐ κάμπτει καὶ οὐ προσκυνεῖ αὐτῷ.*⁹
 וַיְמַלֵּא הַמֶּן הַמָּה. O'. *ἐθυμώθη* (alia exempl. *add. 'Αμὰν*¹⁰) *σφόδρα.*
 6. וַיְבֹו בְּעֵינָיו לְשַׁלַּח יָד בְּמַרְדֵּי לְבִדּוֹ כִּי-הִגִּידוֹ. O'. *καὶ ἐβου- λεύσατο.* Alia exempl. *καὶ ἐξουδένωσεν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐπιβαλεῖν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ Μαρδοχαῖον μονώτατον, ὅτι ἀνήγγειλαν αὐτῷ τὸν λαὸν Μαρδοχαῖον καὶ ἐβουλεύσατο 'Αμὰν.*¹¹
 7. בְּחֶדֶשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא-הָדָשׁ נִיסָן. O'. Vacat. Alia exempl. *ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ, αὐτὸς ὁ μὴν Νισάν.*¹²
 פּוֹר הוּא הַגּוֹרֵל לְפָנָי הַמֶּן. O'. *κλήρους.* Alia exempl. *φοῦρ, τουτέστιν κλήρους, εἰς πρόσωπον 'Αμὰν.*¹³

²⁵ Sic Cod. 93b (post τῇ (sic) 'Εσθῆρ, cum πάντας pro πάσας). ²⁶ Idem. ²⁷ Idem (post τὸ διάδημα τὸ γ. αὐτῇ (sic)). ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. ³⁰ Idem. ³¹ Idem (post τὴν πατρίδα αὐτῆς). ³² Idem (cum τιθη- νῆσθαι). ³³ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b (cum Γαβ- βαθὰν), 249 (cum Βαγαθὰν καὶ Θαρράν). Cf. ad Cap. vi. 2. ³⁴ Sic Cod. 93b.

CAP. III. ¹ Sic Cod. 93b. ² Idem. ³ Idem. ⁴ Idem. ⁵ Idem. ⁶ Idem. ⁷ Idem (post καὶ

εἶδον (sic)). ⁸ Sic Codd. III (cum καθ' ἐ. ἡ. ἔλεγον αὐτῷ), FA (ex corr., ut III), 93b. Mox ὑπήκουσεν pro ὑπήκουεν Comp., Codd. III, FA (ex corr.), 93b. ⁹ Sic Cod. 93b. ¹⁰ Sic Codd. III, 93b. ¹¹ Sic Cod. 93b (cum ἐπὶ Μαρ- δοχαῖῳ). Mox πάντας τοὺς 'I. τοὺς ὑπὸ τὴν βασ. Ἄρτ. idem. ¹² Sic Codd. FA (ex corr.), 93b. ¹³ Sic Cod. 93b. Mox haec, ὥστε ἀπολέσαι—κλήρος, desunt in eodem, sed appinxit ea in marg. sub obelo manus receas.

8. וַיֹּאמֶר הָמֶן. O'. και ἐλάλησεν (alia exempl. add. 'Αμάν¹⁴).

מִפְּוֹר וּמִפְּוֹר. O'. διεσπαρμένον (alia exempl. add. και διηρημένον¹⁵).

9. וַיַּעֲשֶׂה אֶלְפִים כְּכֶסֶף אֶשְׁקֹל עַל-יְדֵי עֹשִׂי הַמֶּלֶךְ. O'. κάγω διαγράψω εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως ἀργυρίου τάλαντα μύρια. Alia exempl. κάγω μύρια τάλαντα ἀργυρίου παραστήσω ἐπὶ χεῖρας τῶν ποιούντων τὰ ἔργα εἰσαγαγεῖν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως.¹⁶

12. בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּשָׁלוֹשָׁה עָשָׂר יוֹם בּו'. O'. μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαιδεκάτῃ. Alia exempl. μηνὶ τῷ πρώτῳ, αὐτὸς ὁ μὴν Νισάν, τῇ τρισκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ αὐτοῦ.¹⁷

כְּכֹל-אֲשֶׁר. O'. ὡς. Alia exempl. κατὰ πάντα ὡς.¹⁸

אֶל אֲחֵי הַשָּׂרְפָנִים הַמְּלָךְ. O'. τοῖς στρατηγοῖς (alia exempl. add. τοῦ βασιλέως¹⁹).

וְנִתְּבַ וְנִתְּבַ בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ. O'. Vacat. Alia exempl. και ἐγράφη, και ἐσφραγίσθη ἐν τῷ δακτυλίῳ τοῦ βασιλέως.²⁰

13. לְהַשְׂמִיד לְהַרְגַּ וּלְאַבֵּד. O'. ἀφανίσαι (alia exempl. add. και φονεῦσαι και ἀπολέσαι²¹).

מִן הַנְּשִׂימִים. O'. Vacat. Alia exempl. ἀπὸ νεανίσκου και ἕως πρεσβύτου, νήπια και γυναῖκας.²²

בְּשָׁלוֹשָׁה עָשָׂר. O'. Vacat. Alia exempl. τῇ τρισκαιδεκάτῃ.²³

הוּא-הָרֵשׁ אָדָר. O'. ὅς ἐστιν (alia exempl. add. ὁ μὴν²⁴) 'Αδάρ.

14. לְהַנְתֵּן דָּת בְּכָל-מְדִינָה וּמְדִינָה. O'. ἐξετίθετο κατὰ χώραν. Alia exempl. ἐξετίθετο δόγμα κατὰ χώραν και χώραν.²⁵

15. הָרָצִים יָצְאוּ. O'. Vacat. Alia exempl. οἱ τρέχοντες ἐξῆλθον.²⁶

בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ וְהָדָת נִתְּנָה בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה. O'. τὸ πρᾶγμα, και εἰς Σούσαν. Alia exempl. τὸ πρᾶγμα τοῦ βασιλέως, και τὸ δόγμα ἐξετέθη εἰς Σούσαν τὴν βάριν.²⁷

וַיָּשְׁבוּ לְשִׁתּוֹת. O'. ἐκωθωνίζοντο (alia exempl. add. πιεῖν²⁸).

וְהָעִיר שׁוֹשַׁן נְבוֹכָה. O'. ἐταράσσετο δὲ ἡ πόλις. Alia exempl. ἡ δὲ πόλις Σούσα ἐταράσσετο.²⁹

CAP. IV.

1. אֶת-כָּל-אֲשֶׁר נִעְשָׂה. O'. τὸ (alia exempl. πᾶν τὸ¹) συντελούμενον.

וְעָקָה גְּדוּלָּה וּמָרָה. O'. φωνῇ μεγάλη· αἴρεται ἔθνος μηδὲν ἡδίκηκός. Alia exempl. φωνῇ μεγάλη· ἔθνος μηδὲν ἡδίκηκός αἴρεται πικρῶς.²

2. עַד לְפָנֵי שַׁעַר-הַמֶּלֶךְ. O'. ἕως τῆς πύλης τοῦ βασιλέως. Alia exempl. ἕως ἀπέναντι τῆς πόλεως.³

3. וּבְכָל-מְדִינָה וּמְדִינָה מְקוֹם. O'. και ἐν πάσῃ χώρα (alia exempl. add. και τόπῳ⁴).

דְּבַר-הַמֶּלֶךְ. O'. τὰ γράμματα (alia exempl. add. τοῦ βασιλέως⁵).

וּצְוִים וּבְנֵי וּמַסְפֵּד. O'. Vacat. Alia exempl. νηστεία και κλαυθμὸς και κοπετός.⁶

4. וְהַשְׁלַח בְּגָדִים. O'. και ἀπέστειλεν (alia exempl. add. ἱμάτια⁷).

¹⁴ Sic Cod. 93 b. Mox λέγων om. idem. ¹⁵ Idem. Mox και τῷ βασιλεῖ οὐ συμφέρει juxta ordinem Hebraei Codd. III (cum εἰ δοκεῖ οὖν τῷ β. (v. 9)), 93 b (cum εἰ οὖν τῷ β. δοκεῖ). ¹⁶ Sic Codd. FA (ex corr., cum κάγω παραστήσω—τοῦ βασ. ἀργ. τ. μ.), 93 b. Ad παραστήσω cf. Hex. ad 2 Reg. xviii. 12. Esdr. viii. 26. ¹⁷ Sic Codd. FA (ex corr., cum μηνὶ πρώτῳ... και τῇ), 93 b. ¹⁸ Sic Cod. 93 b. ¹⁹ Idem. ²⁰ Idem. ²¹ Idem. ²² Idem. ²³ Idem (post ἐν ἡμέρᾳ μᾶ). ²⁴ Idem.

²⁵ Sic Codd. FA (ex corr., om. δόγμα), 93 b. ²⁶ Sic Cod. 93 b. ²⁷ Idem. ²⁸ Idem. ²⁹ Idem. CAP. IV. ¹ Cod. 93 b. ² Sic Codd. FA (ex corr., cum αἴρ. ἔθ. μ. ἡδίκηκός πικρὰ), 93 b. ³ Sic Cod. 93 b. Mox pro εἰς τὴν αὐλήν idem habet εἰς τὴν πύλην τῆς πόλεως (potius τοῦ βασιλέως). ⁴ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ⁵ Sic Codd. FA (ex corr., cum τὸ πρόσταγμα τοῦ β.), 93 b. ⁶ Cod. 93 b (post τοῖς Ἰουδαίοις). ⁷ Idem.

4. שְׁקוֹ מֵעֲלָיו. O'. αὐτοῦ τὸν σάκκον. Alia exempl. τὸν σάκκον αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ.⁸
5. לְהַתָּה. O'. Ἀκραθαῖον. Alia exempl. Ἀθάχ.⁹
וַתִּצְוָהּ עַל-מַרְדֳּכָי לְדַעַת מַה-יְהִי וְעַל-מַה-יְהִי.
O'. καὶ ἀπέστειλε μαθεῖν αὐτῇ παρὰ τοῦ Μαρδοχαίου τὸ ἀκριβές. Alia exempl. καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν παρὰ τοῦ Μαρδοχαίου μαθεῖν αὐτῇ τὸ ἀκριβές, τί τοῦτο, καὶ περὶ τίνος τοῦτο.¹⁰
6. וַיֵּצֵא הַתֵּן אֶל-מַרְדֳּכָי אֶל-רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר
לְפָנַי שַׁעַר הַמְּלָךְ. O'. Vacat. Alia exempl. ἐξῆλθε δὲ Ἀθάχ πρὸς τὸν Μαρδοχαῖον εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς πόλεως (ἢ ἐστὶν κατὰ πρόσωπον τῆς πύλης τῆς πόλεως).¹¹
7. וַיַּגִּד-לוֹ מַרְדֳּכָי אֵת כָּל-אֲשֶׁר קָרָהּ. O'. ὁ δὲ Μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸ γεγονός. Alia exempl. ὑπέδειξε δὲ αὐτῷ ὁ Μαρδοχαῖος σύμπαν τὸ γεγονός.¹²
- הַכֶּסֶף. O'. Vacat. Alia exempl. τοῦ ἀργυρίου.¹³
- לְשָׂקוֹל עַל-גַּנְוֵי הַמְּלָךְ. O'. τῷ βασιλεῖ εἰς τὴν γάζαν. Alia exempl. παραστήσαι εἰς τὴν γάζαν τῷ βασιλεῖ.¹⁴
8. וְאֶת-פְּתֻשָׁן כְּתַב-הַדָּת. O'. καὶ τὸ ἀντίγραφον (alia exempl. add. γράμμα τοῦ δόγματος¹⁵).
- עַל-עַמָּה. O'. περὶ τοῦ λαοῦ. Alia exempl. ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς πατρίδος.¹⁶
11. וְעַם מְדִינֹת הַמְּלָךְ. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ λαὸς ἐπαρχιῶν τοῦ βασιλέως.¹⁷
14. אֶם-הִחְרַשׁ הַחֲרִישִׁי. O'. ἐὰν (alia exempl. add. παρακούσασα¹⁸) παρακούσης.

16. אֶת-כָּל-הַיְהוּדִים. O'. τοὺς (alia exempl. πάντας τοὺς¹⁹) Ἰουδαίους.
- אֲצִיּוֹם בָּן. O'. ἀσιτήσομεν (alia exempl. add. οὕτως²⁰).
17. כָּל אֲשֶׁר. O'. ὅσα. Alia exempl. κατὰ πάντα ὅσα.²¹

CAP. V.

3. אֶת-הַמְּלָכָה. O'. Ἐσθήρ (alia exempl. add. ἡ βασίλισσα¹).
4. הַמְּלָךְ וְהַמֶּן. O'. καὶ αὐτὸς (alia exempl. ὁ βασιλεὺς²) καὶ Ἀμάν.
5. אֶת-הַסֵּתֶר (in fine). O'. Ἐσθήρ. Alia exempl. Ἐσθήρ, δεῖπνον πολυτελές.³
6. בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן. O'. ἐν . . . τῷ πότῳ (alia exempl. add. τοῦ οἴνου⁴).
- מַה-שָּׂאֵלְתָּ וַיִּנְתֵּן לָךְ וּמַה-בִּקְשָׁתָּ עַד-הַצֵּי
הַמְּלָכֹת. O'. τί ἐστὶ, βασίλισσα Ἐσθήρ; (alia exempl. add. τί τὸ αἴτημά σου, καὶ δοθήσεται σοι; καὶ τί τὸ ἀξίωμα σου, ἕως τοῦ ἡμίσεως βασιλείας μου⁵).
8. וְאֶם-עַל-הַמְּלָךְ טוֹב לִתֵּן אֶת-שְׂאֵלְתִי וְלַעֲשׂוֹת
אֶת-בִּקְשָׁתִי. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν δοῦναι τὸ αἴτημά μου, καὶ ποιῆσαι τὸ ἀξίωμα μου.⁶
- אֶל-הַמְּשֻׁתָּה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה לָּהֶם וּמָחָר. O'. ἔτι τὴν αὔριον εἰς τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω αὐτοῖς καὶ αὔριον. Alia exempl. εἰς τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω αὐτοῖς τὴν αὔριον καὶ αὔριον γάρ.⁷

⁸ Sic Codd. FA (ex corr., cum αὐτοῦ τὸν σ.), 93b. Statim καὶ οὐκ ἀπετίθετο (pro ἐπέισθη) Cod. 93b. ⁹ Sic Comp., Cod. 93b (cum Ἀθάχ); et sic postea. ¹⁰ Sic Cod. 93b. ¹¹ Idem (cum Ἀθάχ). Verba inclusa, quae in codice exciderunt, e Cod. FA assumpsimus, ubi post τὸ ἀκριβές corrector add. εἰς τὴν πλατεῖαν—πόλεως. ¹² Sic Codd. FA (ex corr., cum ὁ δὲ—αὐτῷ), 93b. ¹³ Idem (post τὴν ἐπαγγελίαν). ¹⁴ Idem. Cf. ad Cap. iii. 9. ¹⁵ Idem. ¹⁶ Sic Cod. 93b, et (cum περὶ) Codd. III, FA (ex corr.), 44, 71, 74, alii. ¹⁷ Sic Codd. FA (ex corr., post τῆς βασιλείας), 93b (post τὰ ἔθνη τῆς γῆς πάντα (sic)). Mox ἀκλήτως pro ἀκλήτος Cod. 93b. Deinde φ' ἐὰν ἐκτείνη αὐτῷ

(ὁ β. τὴν ῥ. τὴν χρυσὴν, οὕτως (pro οὗτος) σωθήσεται (ἡ ἡ)) idem. ¹⁸ Sic Codd. FA (ex corr., cum παρακούουσα), 93b. Cf. Hex. ad Psal. xxxviii. 13. ¹⁹ Idem (cum ἐκκλησιασόν μοι). ²⁰ Idem. ²¹ Idem. CAP. V. ¹ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b. ² Sic Comp. (cum καὶ ὁ β.), Ald. (idem), Codd. III, FA (ex corr.), 52 (ut Comp.), 64, 93b, 243 (ut Comp.). Mox ἦν ποιήσω αὐτοῖς (om. σήμερον) Cod. 93b. ³ Sic Codd. 19, 93a, 93b. ⁴ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b. ⁵ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b (om. καὶ δοθήσεται σοι). ⁶ Sic Codd. FA (ex corr., cum ο pro εἰ), 19 (cum εἰ εἰπέ pro εἰ ἐπὶ), 93a, 93b (om. εἰ). ⁷ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b.

8. **וַיִּשְׁמַע הַמֶּלֶךְ**. Ο'. ποιήσω τὰ αὐτά. Alia exempl. ποιήσω τὰ αὐτά. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς· ποιήσον κατὰ τὸ θέλημά σου.⁸

9. **וַיָּצֵי**. Ο'. καὶ ἐξῆλθεν. Alia exempl. καὶ ἀπηγγέλη τῷ Ἀμάν κατὰ ταῦτα, καὶ ἐθαύμασε· καὶ ὁ βασιλεὺς ἀναλύσας ἡσύχαζε· καὶ ἐξῆλθεν.⁹

בַּיּוֹם הַהוּא. Ο'. ἀπὸ τοῦ βασιλέως. Alia exempl. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.¹⁰

וַיִּשְׂבַּח. Ο'. εὐφραινόμενος. Alia exempl. καὶ εὐφραινόμενος τῇ καρδίᾳ.¹¹

בְּשָׁרֵי הַמֶּלֶךְ וְלֹא-קָם וְלֹא-נָע מִמֶּנּוּ וַיִּמְלֵא
הַמֶּלֶךְ. Ο'. ἐν τῇ αὐλῇ, ἐθυμώθη σφόδρα. Alia exempl. ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἐξανέστη οὐδὲ ἐτρόμησεν ἀπ' αὐτοῦ, ἐθυμώθη Ἀμάν ἐπὶ Μαρδοχαίου σφόδρα.¹²

10. **וַיִּתְאַפֵּק הַמֶּלֶךְ וַיִּבֹא אֶל-בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח וַיִּבֵּא**. Ο'. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰ ἴδια, ἐκάλεσε. Alia exempl. καὶ ἐνεκρατεύσατο Ἀμάν, καὶ εἰσήλθεν εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἀποστείλας Ἀμάν ἐκάλεσε.¹³

11. **אֶת-כְּבוֹד עֲשָׂרוֹ וְרַב בָּנָיו וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר גָּדְלוֹ**
הַמֶּלֶךְ. Ο'. τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ τὴν δόξαν ἣν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ περιέθηκε. Alia exempl. τὴν δόξαν καὶ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ, καὶ τὸ πλῆθος τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ πάντα ἃ περιέθηκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς.¹⁴

12. **אֲנִי קָרוֹא לָהּ עַם-הַמֶּלֶךְ**. Ο'. κέκλημαι. Alia exempl. ἐμὲ κέκληκε μετὰ τοῦ βασιλέως.¹⁵

13. **בְּכָל-עֵת**. Ο'. ὅταν. Alia exempl. ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ ὅταν.¹⁶

13. **וַיֹּשֶׁב בְּשָׁרֵי הַמֶּלֶךְ**. Ο'. ἐν τῇ αὐλῇ. Alia exempl. καθήμενον ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως, καὶ μὴ προσκυνοῦντά με.¹⁷

14. **וְכָל-אֶהְבִּיּוֹ**. Ο'. καὶ οἱ φίλοι. Alia exempl. καὶ πάντες οἱ φίλοι αὐτοῦ.¹⁸

וַיַּעַר-עֵצִי. Ο'. κοπήτω σοι ξύλον. Alia exempl. ἐκ γένους Ἰουδαίων ἐστίν· ἐπεὶ συγκεχώρηκέ σοι ὁ βασιλεὺς ἀφανίσει τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἔδωκάν σοι οἱ θεοὶ εἰς ἐκδίκησιν αὐτῶν ἡμέραν ὀλέθριον, κοπήτω σοι ξύλον ὑψηλόν.¹⁹

CAP. VI.

1. Ο'. τῷ διακόνῳ (alia exempl. διδασκάλῳ¹) αὐτοῦ.
דְּבָרֵי הַיָּמִים. Ο'. τῶν ἡμερῶν. Alia exempl. λόγων τῶν ἡμερῶν.²

וַיִּדְהוּ נִקְרְאִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. Ο'. ἀναγινώσκειν αὐτῷ. Alia exempl. ἀναγινώσκειν αὐτὰ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.³

2. **אֶשֶׁר הָגִיד מִדְּבָרֵי עַל-בְּגַתְנָא וְתַרְשֵׁי שְׁנֵי סָרִיסֵי**. Ο'. περὶ Μαρδοχαίου, ὡς ἀπήγγειλε τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο εὐνούχων. Alia exempl. ὡς ἀπήγγειλε Μαρδοχαῖος τῷ βασιλεῖ περὶ Βαγαθάν καὶ Θαρὰς τῶν δύο εὐνούχων.⁴

3. **לְמַדְבָּרֵי עַל-הָזֶה**. Ο'. τῷ Μαρδοχαίῳ (alia exempl. add. περὶ τούτου⁵).

וַיַּעַרֵי הַמֶּלֶךְ מִשְׁרָתוֹ. Ο'. οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως. Alia exempl. τὰ παιδάρια τῷ βασιλεῖ οἱ ἐκ τῆς διακονίας.⁶

⁸ Sic Codd. 93 a (cum κατὰ ταῦτα pro τὰ αὐτά), 93 b.

⁹ Sic Codd. 93 a (usque ad ἡσύχαζε), 93 b, 108 b (usque ad ἡσύχασεν (sic)). ¹⁰ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b.

¹¹ Sic Codd. FA (ex corr., om. καὶ), 93 b (cum εὐφραινός).

¹² Sic Codd. FA (ex corr., cum ἀνέστη), 93 b. ¹³ Sic Codd. FA (ex corr., cum εἰσελθὼν, et sine Ἀμάν), 93 b.

¹⁴ Sic Cod. 93 b. Cod. FA (ex corr.): αὐτοῖς Ἀμάν τὸν πλ. αὐτοῦ, καὶ τὸ πλ. τῶν υἱῶν αὐτοῦ, καὶ τὴν δ. ἣν ὁ β. αὐτῷ περιέθηκε. Mox πρῶτον ἡγείσθαι pro πρωτεύειν καὶ ἡγείσθαι Codd. III, 93 b.

¹⁵ Sic Codd. FA (ex corr., cum ἐγὼ κέκλημαι), 93 b. ¹⁶ Sic Codd. FA (ex corr., om. τῷ), 93 b.

¹⁷ Sic Codd. FA (ex corr., om. καὶ μὴ πρ. με), 93 b. ¹⁸ Ii-

dem. ¹⁹ Sic Cod. 93 b (cum καὶ (pro ἐπεὶ) συγκ. σε); necnon (om. ὑψηλόν) Codd. 19 (cum ἐπεὶ συγκ. σε ὁ β. ἀφ. τοὺς Ἰουδαίους . . . καὶ κοπήτω . . .), 93 a (cum ἐστίν· ἐπισυγκ. σε ὁ β. ἀφ. αὐτοὺς . . .), 108 b (ut 93 a, nisi ἀφ. τοὺς Ἰουδαίους). Ad ξύλον Cod. FA (ex corr.): ὑψηλόν.

CAP. VI. ¹ Sic Codd. II, III, FA, XI, 55, 93 b, 108 a (cum αὐτοῦ), 249. ² Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b (uterque cum τὰ γράμματα).

³ Idem. ⁴ Sic Codd. FA (ex corr., om. Μαρδοχαῖος, cum Θαρὰς), 93 b (cum Γαββαθάν). Cf. ad Cap. iii. 21. ⁵ Idem. ⁶ Sic Codd.

III (om. τὰ π. τοῦ β.), 93 b.

4. **הַיְצִיגָהּ הַמֶּלֶךְ בֵּית-הַחַצְרָה בְּיָמֵי מָדֹכָאִיֹּן.** Ο'. περι τῆς εὐνοίας Μαρδοχαίου, ἰδοὺ Ἀμάν ἐν τῇ αὐλῇ· εἶπε δὲ ὁ βασιλεύς· τίς ἐν τῇ αὐλῇ; ὁ δὲ Ἀμάν εἰσήλθεν. Alia exempl. καὶ ἰδοὺ Ἀμάν εἰσήλθεν εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου τοῦ βασιλέως τὴν ἑξωτερῶν.⁷

לֹא הָיָה לוֹ. Ο'. ἠτοίμασε. Alia exempl. ἠτοίμασεν αὐτῷ.⁸

5. **הַמֶּלֶךְ הָלַךְ אֵלָיו.** Ο'. τοῦ βασιλέως (alia exempl. add. πρὸς αὐτόν⁹).

6. **וַיָּבֹא הָמָן.** Ο'. Vacat. Alia exempl. καὶ εἰσήλθεν Ἀμάν.¹⁰

בְּאִשׁוֹ. Ο'. τῷ ἀνθρώπῳ (alia exempl. add. τῷ τιμῶντι τὸν βασιλέα¹¹).

7. **וַיֹּאמֶר הָמָן.** Ο'. εἶπε δέ. Alia exempl. καὶ εἶπεν Ἀμάν.¹²

8. **לְבַשׁ-בֹּוֹ.** Ο'. περιβάλλεται (alia exempl. add. ἐν αὐτῇ¹³).

וַיַּעֲלֵהוּ. Ο'. ἐπιβαίνει (alia exempl. add. ἐπ' αὐτόν¹⁴).

8, 9. **וַיִּתֵּן וַיִּתֵּן וַיִּתֵּן בְּרֹאשׁוֹ; וַיִּתֵּן וַיִּתֵּן וַיִּתֵּן בְּרֹאשׁוֹ; וַיִּתֵּן וַיִּתֵּן וַיִּתֵּן בְּרֹאשׁוֹ; וַיִּתֵּן וַיִּתֵּן וַיִּתֵּן בְּרֹאשׁוֹ.** Ο'. καὶ δότω ἐνὶ τῶν φίλων τοῦ βασιλέως. Alia exempl. καὶ δοθήτω διάδημα βασιλείας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ δοθήτω τὸ ἔνδυμα καὶ ὁ ἵππος ἐν χειρὶ τῶν φίλων τοῦ βασιλέως.¹⁵

10. **מִהָרָק קָח אֶת-הַלְּבוֹשׁ וְאֶת-הַסּוּסִים מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ.** Ο'. καλῶς ἐλάλησας. Alia exempl. ταχέως λάβε σὺν τῷ ἔνδυμα καὶ τὸν ἵππον, καθὼς ἐλάλησας.¹⁶

מִכֹּל אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ. Ο'. ὦν (alia exempl. ἐκ

πάντων ὧν¹⁷) ἐλάλησας.

11. **קָחָהּ.** Ο'. ἔλαβε δέ. Alia exempl. ὡς δὲ ἔγνω Ἀμάν ὅτι οὐκ ἦν αὐτὸς ὁ δοξασθησόμενος, ἀλλ' ὅτι Μαρδοχαῖός ἐστιν, συνετρίβη ἡ καρδία αὐτοῦ σφόδρα, καὶ μετέβαλε τὸ χρῶμα αὐτοῦ εἰς οἰκτρόν· ἔλαβε δέ.¹⁸

וַיִּלְבַּשׁ. Ο'. καὶ ἐστόλισε. Alia exempl. ἐν-τρεπόμενος τὸν Μαρδοχαῖον, καθότι ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ κεκρίκει ἀνασκολοπίσαι αὐτόν. καὶ εἶπε τῷ Μαρδοχαίῳ περιελού τὸν σάκκον, καὶ ἔνδυσαι τὴν βασιλικὴν στολὴν, καὶ ἐπίβηθι ἐπὶ τὸν τοῦ βασιλέως ἵππον. καὶ ἐταράχθη ὡς ἀποθνήσκων ὁ Μαρδοχαῖος, καὶ ἀπεδύσατο μετ' ὀδύνης τὸν σάκκον, καὶ ἐνεδύσατο ἱμάτια δόξης. καὶ ἐδόκει Μαρδοχαῖος τέρας θεωρεῖν, καὶ ἐξίστατο ἐν ἀφασίᾳ, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ πρὸς τὸν κύριον. καὶ ἐστόλισεν Ἀμάν.¹⁹

לְאִשׁוֹ. Ο'. παντὶ ἀνθρώπῳ (alia exempl. add. τῷ τιμῶντι τὸν βασιλέα²⁰).

12. **וַיִּלְבַּשׁ עַל-הַמֶּלֶךְ.** Ο'. εἰς τὴν αὐλὴν (alia exempl. add. τοῦ βασιλέως²¹).

וַיִּלְבַּשׁוּ רֹאשׁוֹ. Ο'. λυπούμενος κατὰ κεφαλῆς. Alia exempl. λυπούμενος καὶ κατακεκαλυμμένος τὴν κεφαλὴν.²²

13. **וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ.** Ο'. τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ Ζωσάρα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις. Alia exempl. τῇ Ζώρα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῦ σύμπαντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ.²³

וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ וַיִּלְבַּשׁוּ. Ο'. οἱ φίλοι καὶ ἡ γυνή. Alia exempl. οἱ φίλοι αὐτοῦ, καὶ Ζώρα ἡ γυνὴ αὐτοῦ.²⁴

⁷ Sic Codd. FA (ex corr., cum ἰδοὺ pro καὶ ἰδοὺ, et ἐν τῇ αὐλῇ pro εἰς τὴν αὐλὴν, retento τὴν ἑξωτερῶν), 93b. ⁸ Idem.

⁹ Idem. ¹⁰ Idem. ¹¹ Sic Cod. 93b.

¹² Sic Codd. FA (ex corr., cum εἶπε δέ), 93b. ¹³ Sic Codd. FA (ex corr., post ἦν), 93b.

¹⁴ Sic Codd. FA (ex corr., post ἐφ' ὧν), 93b. ¹⁵ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b (om. δοθήτω posteriore).

¹⁶ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b (cum σὺ pro σὺν). Statim καὶ ποιήσον οὕτως τῷ M. Cod. 93b. ¹⁷ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b. ¹⁸ Sic Cod. 93b (cum δυνατὸν pro αὐτός); necnon (cum ὁ δοξαζό-

μενος, ἀλλ' ὅτι M. συνετρίβη . . μετέβαλλε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν ἐκλύσει· καὶ ἔλαβεν) Codd. 93a (cum ἐστὶν pro ἦν), 108b.

¹⁹ Sic Cod. 93b (cum καὶ ἐδόκει (Codd. 93a, 108b: ἔδωκεν) M. τέρας θεωρεῖν). Scripturam emaculavimus ope loci simili Act. Apost. xii. 9: ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. ²⁰ Idem. Cf. ad v. 6. ²¹ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b. ²² Sic Codd. FA (ex corr., om. καὶ et τὴν), 93b, 249 (om. καί).

²³ Sic Cod. 93b. ²⁴ Sic Codd. FA (ex corr., cum καὶ ἡ γ. αὐτοῦ Ζωσάρα), 93b.

13. אֲשֶׁר הַחֲלוֹת לְנַפְל לְפָנָיו לֹא-תוֹכַל לוֹ כִּי- נָפֹל תִּפּוֹל. O'. ἤρξαι ταπεινοῦσθαι ἐνώπιον αὐτοῦ, πεσὼν πεσῆ, καὶ οὐ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι. Alia exempl. οὗ ἤρξω ταπεινοῦσθαι ἐνώπιον αὐτοῦ, οὐ μὴ δύνῃ ἀμύνασθαι αὐτὸν, ὅτι πεσὼν πεσῆ.²⁵

14. עֲמוּ. O'. Vacat. Alia exempl. μετ' αὐτοῦ.²⁶ וְסָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ הַגִּיעוּ וַיְבַהֲלוּ לְהַבְיֵא. O'. παραγίνονται οἱ εὐνοῦχοι, ἐπισπεύδοντες. Alia exempl. οἱ εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως παραγίνονται ἐπισπουδάζοντες σπεύδοντες ἀναγαγεῖν.²⁷

CAP. VII.

1. עַם-אֶסְתֵּר הַמֶּלְכָּה. O'. τῆ βασιλίσση. Alia exempl. τῆ 'Εσθῆρ τῆ βασιλίσση.¹

2. גַּם בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן. O'. τῆ δευτέρα ἡμέρα ἐν τῷ πότῳ. Alia exempl. καίγε τῆ ἡμέρα τῆ δευτέρα ἐν τῷ πότῳ τοῦ οἴνου.²

מִה-שְׂאֵלְתָּ אֶסְתֵּר הַמֶּלְכָּה וַתִּתֶּן לָךְ. O'. τί ἐστίν, 'Εσθῆρ βασίλισσα; καὶ τί τὸ αἴτημά σου; Alia exempl. τί τὸ αἴτημά σου, 'Εσθῆρ ἡ βασίλισσα; καὶ δοθήσεται σοι.³

וַתַּעַשׂ. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ποιηθήσεται σοι.⁴

3. אֶסְתֵּר הַמֶּלְכָּה. O'. Vacat. Alia exempl. 'Εσθῆρ ἡ βασίλισσα.⁵

וְאִם-עַל-הַמֶּלֶךְ טוֹב. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθόν.⁶

תִּתֶּן לִי נַפְשִׁי. O'. δοθήτω ἡ ψυχῆ. Alia exempl. δοθήτω μοι ἡ ψυχῆ μου.⁷

4. לְהַשְׁמִיד לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד. O'. εἰς ἀπόλειαν καὶ διαρπαγὴν καὶ δουλείαν. Alia exempl. εἰς ἀπόλειαν καὶ εἰς διαρπαγὴν.⁸

וּלְשִׁפְחוֹת נְמֻכָּרָנוּ. O'. καὶ παιδίσκας (alia exempl. add. ἐπράθημεν⁹).

5. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶתְּרָה וַיֹּאמֶר לְאֶסְתֵּר הַמֶּלְכָּה. O'. εἶπε δὲ ὁ βασιλεὺς. Alia exempl. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς 'Αρταξέρξης εἶπε τῆ 'Εσθῆρ τῆ βασιλίσση.¹⁰

מִי הוּא זֶה וְאִי-זֶה הוּא אֲשֶׁר. O'. τίς οὗτος ὅστις. Alia exempl. τίς ἐστίν οὗτος, καὶ ποῖός ἐστιν οὗτος, ὅς.¹¹

6. צַר וְאוֹיֵב. O'. ἐχθρός. Alia exempl. ἐπίβουλος καὶ ἐχθρός.¹²

מִלְּפָנָי הַמֶּלֶךְ. O'. ἀπὸ τοῦ βασιλέως. Alia exempl. ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως.¹³

7. בְּחֻמָּתוֹ. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν ὄργῃ αὐτοῦ.¹⁴

אֶל-גִּנַּת הַבַּיִת. O'. εἰς τὸν κήπον. Alia exempl. εἰς τὸν κήπον τὸν σύμφυτον.¹⁵

וַהֲמֵן עָמַד לְבַקֵּשׁ עַל-נַפְשׁוֹ מֵאֶסְתֵּר הַמֶּלְכָּה. O'. ὁ δὲ Ἀμὰν παρητείτο τὴν βασίλισσαν. Alia exempl. καὶ Ἀμὰν ἐξανέστη, καὶ παρητείτο περὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ 'Εσθῆρ τὴν βασίλισσαν.¹⁶

מֵאֵת הַמֶּלֶךְ. O'. Vacat. Alia exempl. παρὰ τοῦ βασιλέως.¹⁷

8. וַהֲמֵן שָׁב מִגִּנַּת הַבַּיִת אֶל-בֵּית מִשְׁתֵּה הַיַּיִן. O'. ἐπέστρεψεν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ κήπου. Alia exempl. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπέστρεψεν ἐκ τοῦ κήπου τοῦ συμφύτου εἰς τὸν οἶκον τοῦ πότου τοῦ οἴνου.¹⁸

²⁵ Sic Cod. 93b. ²⁶ Sic (post λαλούντων) Codd. FA (ex corr.), 93b. ²⁷ Sic Cod. 93b. Emendatius, ut videtur, Cod. FA (ex corr.): παραγ. οἱ εὐν. τοῦ β. ἐπισπεύδοντες ἀγαγεῖν.

CAP. VII. ¹ Sic Codd. FA (ex corr., cum τῆ βασ. 'Εσθ.), 93b. ² Idem. ³ Sic Codd. FA (ex corr., cum 'Εσθ. βασ. τί τὸ αἴ. σου, καὶ δ. σοι), 93b. ⁴ Sic Cod. 93b (post τῆς βασ. μου (sic)). ⁵ Sic Codd. FA (ex corr., post ἀποκριθείσα), 93b (post εἶπεν). ⁶ Idem. ⁷ Idem. ⁸ Sic Cod. 93b. ⁹ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b.

¹⁰ Sic Cod. 93b. ¹¹ Sic Codd. FA (cum τίς οὗτός ἐστιν a 1ma manu, et καὶ ποῖος—ὅς ex corr.), 93b. ¹² Idem. Cf. Hex. ad Nehem. iv. 11. Mox post οὗτος add. ἦν Cod. 93b. ¹³ Sic Cod. 93b. ¹⁴ Sic (post ἐξανέστη) Codd. FA (ex corr.), 93b. ¹⁵ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b (cum σύμφουτον). Hieron.: in hortum arboribus consitum. Cf. ad Cap. i. 5. ¹⁶ Sic Codd. FA (ex corr., cum ὁ δὲ 'Α. et τῆν β. 'Εσθ.), 93b. ¹⁷ Sic Codd. FA (ex corr., super ὄντα), 93b (om. ὄντα). ¹⁸ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b (cum συμφούτου, om. τοῦ π. τοῦ οἴνου).

8. הַגַּם לְכַבֹּשׁ אֶת־הַמְּלָכָה עִמִּי בַּבַּיִת. O'. ὥστε καὶ τὴν γυναῖκα βιάζει ἐν τῇ οἰκίᾳ μου; Alia exempl. ὥστε καὶ βιάζει τὴν γυναῖκα μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ;¹⁹

הַדְּבַר יֵצֵא מִפִּי הַמֶּלֶךְ. O'. Vacat. Alia exempl. ὁ λόγος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ βασιλέως.²⁰

9. הַרְבוּנָה אֶחָד מִן־הַסְּרִיסִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. O'. Βουγαθὰν εἰς τῶν εὐνούχων πρὸς τὸν βασιλέα. Alia exempl. Ἀρβωνὰ εἰς ἀπὸ τῶν εὐνούχων ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.²¹

גַּם הִנֵּה־הָעֵץ אֲשֶׁר־עָשָׂה. O'. ἰδὸν καὶ ξύλον ἠτοίμασεν. Alia exempl. καίγε ἰδὸν τὸ ξύλον δ' ἠτοίμασεν.²²

דְּבַר טוֹב. O'. τῷ λαλήσαντι (alia exempl. add. ἀγαθὰ²³).

גְּבִיָּה חֲמִשִּׁים אַמָּה. O'. ξύλον πηχῶν πεντήκοντα. Alia exempl. ὑψηλὸν πεντήκοντα πηχῶν.²⁴

10. אֲשֶׁר־הִכִּין. O'. δ' ἠτοιμάσθη. Alia exempl. οὗ ἠτοιμάσεν.²⁵

CAP. VIII.

1. בַּיּוֹם הַהוּא. O'. καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. Alia exempl. καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.¹

לְאַסְתֵּר הַמְּלָכָה. O'. Ἐσθήρ. Alia exempl. Ἐσθήρ τῇ βασιλίσση.²

צִרַר הַיְהוּדִים. O'. τῷ διαβόλῳ. Alia exempl. τῷ διαβόλῳ τῶν Ἰουδαίων.³

2. מִהֶמֶן. O'. Ἀμάν. Alia exempl. τοῦ Ἀμάν.⁴

3. אֶסְתֵּר. O'. Vacat. Alia exempl. Ἐσθήρ.⁵

וַתִּבְרַךְ וַתִּתְחַנֵּן לֹו. O'. καὶ ἡξίου. Alia exempl. καὶ ἡξίου, καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ.⁶

אֶת־רַעַת הַמֶּן הָאֲגִי וְאֵת מַחְשַׁבְתּוֹ אֲשֶׁר הִשָּׁב עַל־הַיְהוּדִים. O'. τὴν Ἀμάν κακίαν, καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς Ἰουδαίοις. Aliter: O'. τὴν κακίαν Ἀμάν ✕ τοῦ Γωγαίου, καὶ τὸν λογισμὸν αὐτοῦ (4), καὶ ὅσα ἐποίησε τοῖς σύμπασι τοῖς Ἰουδαίοις.⁷

4. הַזָּהָב. O'. τὴν χρυσῆν. Alia exempl. τὴν χρυσῆν ἢ ἦν ἐν χεῖρὶ αὐτοῦ.⁸

5. וְאִם־מִצָּאֵתִי חֵן לְפָנָיו וְכִשֶּׁר הַדְּבַר לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. O'. καὶ εὔρον χάριν. Alia exempl. καὶ εἰ εὔρον χάριν ἐνώπιόν σου, καὶ εὐθὺς ὁ λόγος ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ ἀγαθὴ εἰμι ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ.⁹

לְהָשִׁיב. O'. ἀποστραφῆναι. Alia exempl. ἀποστρέψαι.¹⁰

בֶּן־הַמֶּדְתָּא הָאֲגִי. O'. Vacat. Alia exempl. υἱοῦ Ἀμαδαθοῦ τοῦ Γωγαίου.¹¹

6. אֲשֶׁר־יִמְצָא אֶת־עַמִּי. O'. τοῦ λαοῦ μου. Alia exempl. τὴν εὐρούσαν τὸν λαόν μου.¹²

7. הַמֶּלֶךְ אֶת־שִׁוְרֵי הַמְּלָכָה וְלִמְדֵי. O'. ὁ βασιλεὺς πρὸς Ἐσθήρ. Alia exempl. ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης Ἐσθήρ τῇ βασιλίσση καὶ Μαρδοχαίφ τῷ Ἰουδαίφ.¹³

נִתְתִּי. O'. ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην. Alia exempl. ἐχαρισάμην.¹⁴

8. בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως.¹⁵

¹⁹ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b (cum βιάζειν, soloece).

²⁰ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b (qui pergit: καὶ ἀκούσας Ἀμάν).

²¹ Sic Cod. 93 b. ²² Sic Cod. 93 b (cum φ̄ pro δ).

Codd. III, FA (ex corr.): ἰδὸν καὶ τὸ ξ. δ' ἦτ. ²³ Sic

Codd. FA (ex corr.), 93 b (post περὶ τοῦ β.), 249. ²⁴ Sic

Codd. FA (ex corr., cum ὑψηλὸν ξύλον), 93 b. ²⁵ Sic

Codd. III, FA (ex corr.), 93 b.

CAP. VIII. ¹ Sic Cod. 93 b. ² Idem. ³ Sic Codd.

FA (ex corr.), 93 b, 249. ⁴ Sic Codd. III, FA (ex

corr.), 93 b. ⁵ Sic (post προσθείσα) Codd. FA (ex corr.),

71, 74, 76, 93 b, alii. ⁶ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b.

⁷ Sic Cod. 93 b (qui legit et pingit: τὴν κ. Ἀμάν ✕ Ἀμάν |

τοῦ Γ. κ. τ. ε.). ⁸ Idem. ⁹ Sic Codd. FA (ex corr.,

om. εἰ), 93 b (cum ἦ pro εἰ, εὐθὺς pro εὐθὺς, et ἐνώπιον τοῦ β.

pro ἐν ὀφθ. αὐτοῦ), 249 (om. εἰ, cum εὐθὺς). ¹⁰ Sic

Codd. III, FA, 93 b. ¹¹ Sic (post Ἀμάν) Codd. FA (ex

corr., cum Βουγαίου pro τοῦ Γ.), 93 b. ¹² Sic Cod. 93 b.

¹³ Idem. ¹⁴ Sic Codd. III, 93 b. ¹⁵ Sic (post ὕμιν)

Cod. 93 b (et paulo ante ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου pro ἐκ τοῦ ὀνό-

ματός μου).

8. כִּי־כָתַב אֲשֶׁר־נִכְתָּב. O'. ὅσα γὰρ γράφεται (alia exempl. add. ἐν γραφῇ¹⁶).
9. סִפְרֵי־הַמֶּלֶךְ בְּעֵת־הַהוּא. O'. οἱ γραμματεῖς. Alia exempl. οἱ γραμματεῖς τοῦ βασιλέως ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ.¹⁷
- בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי הוּא־הַחֹדֶשׁ סִיוָן. O'. ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ ὅς ἐστι Νισάν. Alia exempl. ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ὅς ἐστι Σιουάν.¹⁸
- אֶל־הַיְהוּדִים. O'. τοῖς Ἰουδαίοις ὅσα ἐνετείλατο. Alia exempl. τοῖς Ἰουδαίοις.¹⁹
- אֲשֶׁר מֵהַדָּוָה. O'. ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς. Alia exempl. οἱ ἦσαν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς.²⁰
- וְעַם וְעַם כָּל־שָׁנָו וְאֶל־הַיְהוּדִים כְּכַתְּבָם. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ λαῶ κατὰ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους κατὰ τὴν γραφὴν αὐτῶν.²¹
10. וַיִּכְתֹּב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֶחָשׁוּרֶשׁ. O'. ἐγράφη δὲ διὰ τοῦ βασιλέως. Alia exempl. διὰ τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου ἐγράφη.²²
- בְּסוּסִים רַכְבֵּי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתָּרְנִים בְּנֵי הָרַמְכִים. O'. Vacat. Alia exempl. ἐν ἵπποις τοῖς ἐπιβάταις τῶν ἀρμάτων οἱ μεγιστάνες υἱοὶ τῶν Ῥαμαχείμ.²³
11. לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־חַיִּל עַם וּמְדִינָהּ. הַצָּרִים אֹתָם מִן וְנָשִׁים וְשָׁלָלָם לְבָהּ. O'. Vacat. Alia exempl. ✕ ἀφανίζειν καὶ φονεύειν [ὡς βούλονται] καὶ ἀπολλύειν σύμπασαν δύναμιν λαοῦ καὶ χώρας τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς, νήπια καὶ γυναῖκας, καὶ τὰ σκῦλα αὐτῶν εἰς προνομήν (4).²⁴
12. לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם־עָשָׂר. O'. τοῦ δωδεκάτου μηνός. Alia exempl. τοῦ μηνός.²⁵

13. פִּתְשָׁן הַפְּתָב לְהַנָּתֵן דָּת בְּכָל־מְדִינָהּ וּמְדִינָהּ. O'. τὰ δὲ ἀντίγραφα ἐκτιθέσθωσαν. Alia exempl. τὰ δὲ ἀντίγραφα τῆς γραφῆς ἐκτιθέσθω δόγμα ἐν πάσῃ χώρᾳ καὶ χώρᾳ.²⁶
14. רַכְבֵּי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתָּרְנִים. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἐπιβάταις τῶν πορίων οἱ μεγιστάνες.²⁷
- וְרוּחוּפִים. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ διωκόμενοι.²⁸
- וַיְהִי־דָת נְתָנָה בְּשׁוּשַׁן הַבְּיָרָה. O'. ἐξετέθη δὲ τὸ πρόσταγμα καὶ ἐν Σούσοις. Alia exempl. τὸ δὲ ἔκθεμα ἐξετέθη καὶ ἐν Σούσοις τῇ βάρει.²⁹
15. מִלְּפָנֵי הַמֶּלֶךְ. O'. Vacat. Alia exempl. ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως.³⁰
- הַתְּכֵלֶת חֹזֶר. O'. Vacat. Alia exempl. ὑακινθίνην ἀερίνην.³¹
16. וַיִּשְׁשֵׁן וַיִּקָּר. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἀγαλλίαμα καὶ τιμή.³²
17. וּבְכָל־מְדִינָהּ וּמְדִינָהּ וּבְכָל־עִיר וְעִיר. O'. κατὰ πόλιν καὶ χώραν. Alia exempl. κατὰ χώραν καὶ χώραν, καὶ κατὰ πόλιν καὶ πόλιν.³³
- מִקּוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר־הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מִגִּיעַ. O'. οὐ ἂν ἐξετέθη τὸ πρόσταγμα· οὐ ἂν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα. Alia exempl. οὐ ἂν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως καὶ τὸ ἔκθεμα ἐξετέθη.³⁴
- כִּי־נִפְלַ פְּתוּדֵי־הַיְהוּדִים עָלֵיהֶם. O'. διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων (alia exempl. add. τὸν ἐπ' αὐτούς³⁵).

CAP. IX.

1. הוּא־הַחֹדֶשׁ אָדָר. O'. Vacat. Alia exempl. αὐτὸς ὁ μὴν Ἀδάρ.¹

¹⁶ Idem. ¹⁷ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ¹⁸ Sic Codd. FA (ex corr., cum ἐν τῷ τρ. μ. ὅ (corr. ὅς) ἐστι Σ.), 93 b (cum ὅ). ¹⁹ Sic Cod. 93 b. ²⁰ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ²¹ Sic Cod. 93 b (post κατὰ ἐαυτῶν (sic) λέξιν). ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem (qui scribit et pingit: ὡς βούλονται ✕ται. ✕ ἀφανίζειν καὶ φονεύειν | ✕ ὡς βούλονται καὶ ἀπολαύειν (sic) | σύμπασαν—πρόνομήν (sic), ceteris lineolis post duas priores asterisco carentibus). In textu Ed. Rom. post βούλονται Cod. FA (ex

corr.) add. πᾶσαν δύναμιν λαοῦ—εἰς προνομήν. ²⁵ Sic Codd. III, FA (sed add. τοῦ ἰβ̄ ex corr.), 93 b. ²⁶ Sic Cod. 93 b (qui post βασιλείᾳ pergīt: εἶναι δὲ τοὺς Ἰουδ. ἐτοιμοὺς εἰς τὴν ἡμ. ταύτην, τοῦ πολ. τοὺς ὑπ. αὐτῶν). ²⁷ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. Ad πόρια cf. Hex. ad Gen. xlv. 17. ²⁸ Idem. ²⁹ Sic Cod. 93 b. ³⁰ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ³¹ Idem. ³² Idem. ³³ Sic Cod. 93 b. ³⁴ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ³⁵ Sic Cod. 93 b. CAP. IX. ¹ Cod. 93 b (post μηνί). Mox ὅ (pro ὅς) ἐστίν

1. וְדָתוֹ לְהַעֲשׂוֹת. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ τὸ δόγμα αὐτοῦ ποιῆσαι.²

בַּיּוֹם אֲשֶׁר. O'. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ (alia exempl. add. ה').

1, 2. לְשִׁלוֹשׁ בָּהֶם וְנִהְפּוּזָה הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלַטוּ. הַיְהוּדִים הָמָּה בְּשִׁנְאֵיהֶם: נִקְהָלוּ הַיְהוּדִים בְּעָרֵיהֶם בְּכָל-מְדִינֹת הַמְּלָךְ אֲחֻשְׁרוּשׁ לְשִׁלַּח יָד בְּמִבְקָשֵׁי רָעָתָם. O'. Vacat. Alia exempl. ✕ εἰς τὸ κυριεύσαι αὐτῶν, καὶ ἐξεστράφη· αὕτη ἐστὶν ἐν ἣ κυριεύουσιν οἱ Ἰουδαῖοι αὐτοὶ ἐν τοῖς μισοῦσιν αὐτούς. καὶ ἐκκλησιάσθησαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, ἐν πάσαις χώραις τοῦ βασιλέως Ἀρταξέρξου, ἐκτείνει χεῖρα ἐν τοῖς ζητοῦσιν ἀνελεῖν αὐτούς.⁴

2. בַּפְּנֵיהֶם כִּי-נִפְלַ פְּחָדָם עַל-כָּל-הָעַמִּים. O'. φοβούμενος αὐτούς. Alia exempl. κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, ὅτι ἔπεσεν ὁ φόβος αὐτῶν ἐπὶ πάντας τοὺς λαούς.⁵

4. כִּי-גָדוֹל מְרָדְכֵי בְּבֵית הַמְּלָךְ וְשָׁמְעוּ הוֹלָךְ בְּכָל-הַמְּדִינֹת כִּי-הָאִישׁ מְרָדְכֵי הוֹלָךְ וְגָדוֹל. O'. προσέπεσε γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ὀνομασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ. Alia exempl. ἐμεγαλύνετο γὰρ ὁ Μαρδοχαῖος πορευόμενος· προσέπεσε γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ὀνομασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ, καὶ ἐμεγαλύνετο.⁶

5. וַיָּכּוּ הַיְהוּדִים בְּכָל-אֲיִבֵיהֶם מִכַּת-הָרֶב וְהָרָג. וַיִּבְדְּן וַיַּעֲשׂוּ בְּשִׁנְאֵיהֶם כְּרִצּוֹנָם. O'. Vacat. Alia exempl. ✕ καὶ ἐπάταξαν οἱ Ἰουδαῖοι πληγὴν ἐν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, πληγὴν μαχαίρας καὶ ἀναιρέσεως αὐτῶν καὶ ἀπωλείας·

καὶ ἐποίησαν ἐν τοῖς μισοῦσιν αὐτούς κατὰ τὸ θέλημα αὐτῶν.⁷

6. וַיִּאָּבְדוּ. O'. Vacat. Alia exempl. καὶ ἀπώλεσαν.⁸

7-9. וַיָּאֵת וַיִּזְתָּה—פָּרְשֵׁי נְדָתָה. O'. τὸν τε Φαρσαννὲς—καὶ Ζαβουθαῖον. Alia exempl. καὶ τὸν Φαρσενδαθὰ, καὶ τὸν Δελφῶν, καὶ τὸν Ἀριφαθὰ (ΑΝΤΡΑ), (8) καὶ τὸν Φουραθὰ, καὶ (τὸν) Ἀδαλία, καὶ τὸν Ἀριδαθὰ, (9) καὶ τὸν Φαρμοσθὰ, καὶ τὸν Ἀρισαί, καὶ τὸν Ἀριδαί, καὶ τὸν Οὐαίθαθὰ.⁹

10. בְּן-הַמְּדָתָה. O'. Ἀμαδαθοῦ Βουγαίου. Alia exempl. υἱοῦ Ἀμαδαθοῦ τοῦ Γωγαίου.¹⁰

וַיִּהְיוּ אֶת-הַיָּדָיִם לֹא שָׁלְחוּ וַיַּבְּנָה לָהֶם. O'. καὶ διήρπασαν. Alia exempl. ἀπέκτειναν, καὶ ἐν τοῖς σκύλοις οὐκ ἀπέστειλαν τὰς χεῖρας αὐτῶν.¹¹

11. בָּה. O'. ἐπεδόθη τε. Alia exempl. ἐπεδόθη.¹²

הַבִּירָה. O'. Vacat. Alia exempl. τῇ πόλει.¹³

12. הַמְּלָכָה. O'. Vacat. Alia exempl. τῇ βασιλίᾳ.¹⁴

בְּשִׁשָּׁן הַבִּירָה הָרָגוּ הַיְהוּדִים וַאֲבָד חַיִּים מְאֹדָּה אִישׁ וְיָאֵת עֲשָׂרַת בְּנֵי-הַמֶּן. O'. ἀπώλεσαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐν Σούσοις τῇ πόλει ἄνδρας πεντακοσίους. Alia exempl. ἐν Σούσοις τῇ πόλει ἐφόνευσαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἀπώλεσαν πεντακοσίους ἄνδρας, καὶ τοὺς δέκα υἱοὺς Ἀμάν.¹⁵

הַמְּלָךְ. O'. Vacat. Alia exempl. τοῦ βασιλέως.¹⁶

וַיִּמְדֵּה-שְׂאֵלָתָהּ וַיַּנְתֵּן לָהּ וַיִּמָּה. O'. τί οὖν. Alia exempl. καὶ τί τὸ αἴτημά σου, καὶ δοθήσεται σοι; καὶ τί.¹⁷

13. אֶת-הַמְּלָךְ טוֹב. O'. τῷ βασιλεῖ. Alia exempl. ἐὰν τῷ βασιλεῖ φανῇ.¹⁸

Ἄδᾱρ Codd. FA (manu 1ma), 93b. ² Sic Codd. FA (ex corr.), 93b. ³ Idem. ⁴ Sic Cod. 93b (qui pingit: ✕ εἰς τὸ κυριεύσαι αὐτῶν, καὶ ἐξεστράφη—|✕ τοῖς ζητοῦσιν ἀνελεῖν αὐτούς:). ⁵ Sic Codd. FA (ex corr., cum κατὰ πρ. αὐτῶν tantum), 93b. ⁶ Sic Codd. FA (ex corr., om. καὶ ἐμεγαλύνετο), 93b. ⁷ Sic Cod. 93b (qui pingit: καὶ ἐ|✕πάταξαν οἱ Ἰουδαῖοι πληγὴν ἐν |✕ πᾶσι—|✕ τὸ θέλημα αὐτῶν:). ⁸ Sic (post Ἰουδαῖοι) Codd. FA (ex corr.), 93b.

⁹ Sic Cod. 93b. ¹⁰ Idem. ¹¹ Idem (cum ἀπέκτειναν bis). Cf. ad v. 16. ¹² Sic Codd. III, FA (ex corr.), 93b. ¹³ Sic Codd. FA (ex corr.), 93b (cum τῶν ἀπολ. ἐν Σ. τῇ π. τῷ βασιλεῖ). ¹⁴ Idem. ¹⁵ Cod. 93b. Cod. FA (ex corr.): ἀπ. οἱ Ἰ. καὶ ἐφόνευσαν . . ἄνδρας πεντακ. καὶ τοὺς ἑ υἱοὺς Ἀμάν. ¹⁶ Cod. 93b (post περιχώρῳ). Μοχ κέχρηται pro ἐχρήσαντο Codd. III, FA (ex corr.), 93b. ¹⁷ Cod. 93b. ¹⁸ Idem.

13. גַּם-מָחָר לַיהוּדִים אֲשֶׁר בְּשׁוֹשָׁן לַעֲשׂוֹת כְּדָת הַיּוֹם. *Ο'. τοῖς Ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν αὐριον. Alia exempl. τῇ αὐριον τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς ἐν Σούσοις χρῆσασθαι ὡσαύτως.*¹⁹
 יִתְּלוּ עַל-הַעֵץ. *Ο'. κρεμάσαι. Alia exempl. κρεμασθῆναι ἐπὶ ξύλου.*²⁰
 14. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְהַעֲשׂוֹת כֵּן. *Ο'. καὶ ἐπέτρεψεν οὕτως γενέσθαι. Alia exempl. καὶ ἐπέταξεν ὁ βασιλεὺς γενηθῆναι οὕτως.*²¹
 15. בְּיוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אָדָר. *Ο'. τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τοῦ Ἀδάρ. Alia exempl. τῇ ἡμέρᾳ τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τοῦ μηνὸς Ἀδάρ.*²²
 וַיְהַרְגוּ בְּשׁוֹשָׁן שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אִישׁ. *Ο'. καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας τριακοσίους. Alia exempl. καὶ ἀπέκτειναν οἱ ἐν Σούσοις Ἰουδαῖοι τριακοσίους ἄνδρας.*²³
 וּבַבֹּקֶה לֹא שָׁלְחוּ אֶת-יָדָם. *Ο'. καὶ οὐδὲν διήρπασαν. Alia exempl. καὶ οὐθὲν διήρπασαν, καὶ οὐκ ἐξέτειναν τὰς χεῖρας αὐτῶν εἰς διαρπαγὴν.*²⁴
 16. נִקְהְלוּ וַעֲמַד עַל-נַפְשָׁם. *Ο'. συνήχθησαν, καὶ ἑαυτοῖς ἐβοήθουν. Alia exempl. συναχθέντες ἐβοήθουν ἑαυτοῖς περὶ τῆς ψυχῆς ἑαυτῶν.*²⁵
 16, 17. וּבַבֹּקֶה לֹא שָׁלְחוּ אֶת-יָדָם; בְּיוֹם-שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אָדָר וְנוֹחַ. *Ο'. τῇ τρισκαίδεκάτῃ τοῦ Ἀδάρ, καὶ οὐδὲν διήρπασαν. καὶ ἀνεπαύσαντο. Alia exempl. καὶ εἰς διαρπαγὴν οὐκ ἀπέστειλαν τὰς χεῖρας αὐτῶν, τῇ τρισκαίδεκάτῃ τοῦ μηνὸς Ἀδάρ. καὶ ἀνεπαύσαντο.*²⁶
 18. בְּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְנוֹחַ.

- Ο'. καὶ τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ, καὶ ἀνεπαύσαντο. Alia exempl. τῇ τρισκαίδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Ἀδάρ, καὶ τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ ἀνεπαύσαντο.*²⁷
 19. הַפְּרוּזִים הַיֹּשְׁבִים. *Ο'. οἱ διεσπαρμένοι. Alia exempl. οἱ διεσπαρμένοι οἱ οἰκοῦντες.*²⁸
 בְּעָרֵי הַפְּרוּזוֹת. *Ο'. ἐν πάσῃ χώρα τῇ ἔξω. Alia exempl. ἐν πάσῃ χώρα.*²⁹
 וּמִשְׁתָּהּ וְיוֹם טוֹב. *Ο'. ἡμέραν ἀγαθὴν μετ' εὐφροσύνης. Alia exempl. μετ' εὐφροσύνης καὶ πότου ἡμέραν ἀγαθὴν.*³⁰
 לְרַעְיָהּ. *Ο'. τῷ πλησίον. Alia exempl. τῷ πλησίον. οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητροπόλεσιν καὶ τὴν πεντεκαίδεκάτην τοῦ Ἀδάρ ἡμέραν εὐφροσύνης ἀγαθὴν ἄγουσιν, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς πλησίον.*³¹
 22. נָחַו בָּהֶם. *Ο'. ἀνεπαύσαντο (alia exempl. add. ἐν αὐταῖς³²).*
 נִהְפְּזוּ. *Ο'. ἐστράφη. Alia exempl. ἐγράφη.*³³
 לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתָּהּ. *Ο'. ἄγειν ὄλον ἀγαθὰς ἡμέρας γάμων. Alia exempl. ἄγειν ὄλον ἀγαθὸν, ποιῆσαι αὐτὰς ἡμέρας γάμων.*³⁴
 וּמִתְּנוּת לְאֲבִינֵים. *Ο'. καὶ τοῖς πτωχοῖς. Alia exempl. καὶ δόματα τοῖς πτωχοῖς.*³⁵
 23. אֵת אֲשֶׁר-הִתְּלוּ לַעֲשׂוֹת. *Ο'. Vacat. Alia exempl. ὅσοι (fort. ὅσα) ἤρξαντο ποιεῖν.*³⁶
 24. כִּי. *Ο'. πῶς. Alia exempl. ὅπως.*³⁷
 הַהֶפֶל פּוֹר הוּא הַגּוֹרֵל. *Ο'. καὶ κλήρον. Alia exempl. καὶ ἔβαλε φούρ, ὃ ἐστι κλήρος.*³⁸

¹⁹ Cod. 93 b. ²⁰ Idem. Sic (sine ἐπὶ ξ.) Codd. III, FA (ex corr.). ²¹ Idem. Mox τοῦ κρεμάσαι idem. ²² Idem. ²³ Idem. ²⁴ Idem (cum διήρπασεν ?). ²⁵ Idem (cum ἀχθέντες). Cod. III: συναχθέντες ἑαυτοῖς ἐβοήθουν. Cod. FA (ex corr.): (ἐβοήθουν) περὶ τῆς ψ. αὐτῶν. ²⁶ Idem. ²⁷ Idem. ²⁸ Sic Codd. FA (ex corr., om. οἱ ante οἰκ.), 93 b. Ad lectionem marginalem הַפְּרוּזִים cf. Hex. ad Deut. iii. 5. I Reg. vi. 18. ²⁹ Sic Codd. FA (manu I^{ma}), 93 b. Ad פְּרוּזוֹת cf. Hex. ad Zach. ii. 4 (8). Statim ἄγουσι τὴν ἡμέραν τὴν τεσσ. τοῦ μηνὸς Ἀδάρ Cod. 93 b. ³⁰ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ³¹ Sic Comp. (cum ἡμέραν τοῦ Ἀδάρ εὐφροσύνην ἄγουσιν),

Ald. (idem), Codd. II (ex corr. manu antiqua, cum τοῦ Ἀδάρ εὐφροσύνην ἀγαθὴν ἄγουσιν... καὶ τοῖς πλ.), III (om. ἄγουσιν), FA (cum τῇ πεντεκαίδεκάτῃ), XI (cum εὐφροσύνην), 52 (ut Comp.), 55 (ut XI), 64 (ut Comp.), alii, invito Cod. 93 b. Mox (v. 21) Cod. 93 b legit: ἄγειν τε τὴν ἡμέραν τὴν τεσσαρεσκαίδεκάτην τοῦ μηνὸς Ἀδάρ, καὶ τὴν ἡμέραν τὴν πεντεκαίδεκάτην τοῦ Ἀδάρ. ³² Sic Codd. FA (ex corr., post οἱ Ἰουδαῖοι), 93 b (cum αὐτοῖς). ³³ Sic Codd. III, FA, 93 b. Deinde haec, ἀπὸ πένθους—ἡμέραν, desiderantur in Codd. FA, 93 b. ³⁴ Sic Cod. 93 b. ³⁵ Idem. ³⁶ Idem. ³⁷ Sic Codd. III, FA, 93 b. Statim Ἄμὸν υἱὸς Ἀμαδαθοῦ Γωγαῖος ἐπολέμει τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ὡς ἔθετο Cod. 93 b. ³⁸ Sic

24. לְהַמִּיט וּלְאַבְדָּם. *O.* ἀφανίσαι (alia exempl. ἀπολέσαι³⁹) αὐτούς.

25. עַל-הַיַּיָּץ. *O.* Vacat. Alia exempl. ἐπὶ τῶν ξύλων.⁴⁰

26, 28, 29. פְּרִירִים. *O.* Φρουραί. Alia exempl. Φουρουρείμ.⁴¹

O. ὅτι τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν καλοῦνται Φρουραί. Alia exempl. ὅτι φούρ καλοῦνται τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν οἱ κληῖροι.⁴²

27. קִימוֹ. *O.* καὶ ἔστησε (alia exempl. ἔστησαν⁴³). וְקָבַל. *O.* καὶ (alia exempl. καὶ ὡς⁴⁴) προσεδέχοντο.

וְעַל כָּל-הַנְּלוּיִים. *O.* καὶ ἐπὶ (alia exempl. add. πᾶσι⁴⁵) τοῖς προστεθειμένοις.

לְהִיּוֹת עֲשִׂים אֶת-שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כְּנִתְבָּם וְכִזְמַנְם בְּכָל-שָׁנָה וְשָׁנָה. *O.* Vacat. Alia exempl. ποιεῖν τὰς δύο ἡμέρας ταύτας κατὰ τὴν γραφὴν αὐτῶν καὶ κατὰ τὸν χρόνον αὐτῶν ἐν παντὶ ἐνιαυτῷ.⁴⁶

28. נִזְכָּרִים וְנִעֲשִׂים. *O.* μνημόσυνον ἐπιτελούμενον (alia exempl. ἐπιτελούμεναι⁴⁷).

מְשַׁפָּחָה וּמְשַׁפָּחָה מְדִינָה וּמְדִינָה וְעִיר וְעִיר. *O.* καὶ πόλιν, καὶ πατριὰν, καὶ χώραν. Alia exempl. πατριὰν καὶ πατριὰν, χώραν καὶ χώραν, πόλιν καὶ πόλιν.⁴⁸

30, 31. וְאָמַת: לְקִים אֶת-יְמֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה. בְּזִמְנֵיהֶם כְּאֲשֶׁר קִים עֲלֵיהֶם מְרִדְנֵי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה וְכִאֲשֶׁר קִימוֹ עַל-נַפְשָׁם וְעַל-זֶרְעָם דְּבָרֵי הַצּוֹמוֹת וְהַעֲקָתָם. *O.* καὶ Μαρ-

δοχαῖος καὶ Ἐσθῆρ ἡ βασίλισσα ἔστησαν ἑαυτοῖς καθ' ἑαυτῶν (cetera prorsus absona). Alia exempl. καὶ ἀληθείας. τοῦ κυρῶσαι τὰς ἡμέρας τῶν Φουρουρείμ τούτων κατὰ τὸν χρόνον αὐτῶν, καθὼς ἐκύρωσεν ἐπ' αὐτοῦ (fort. αὐτῶν) Μαρδοχαῖος ὁ Ἰουδαῖος καὶ Ἐσθῆρ ἡ βασίλισσα, καὶ καθὼς ἀνέστησαν περὶ τῆς ψυχῆς αὐτῶν, καὶ περὶ τοῦ σπέρματος αὐτῶν, τὰ ῥήματα τῶν νηστειῶν καὶ τῶν κραυγῶν αὐτῶν.⁴⁹

32. וּמֵאִמֶּר אֶסְתֵּר קִים דְּבָרֵי הַפְּרִים הָאֵלֶּה וְנִתְבָּב בְּסִפָּר. *O.* καὶ Ἐσθῆρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον. Alia exempl. καὶ ἡ ῥῆσις Ἐσθῆρ ἔστησε τὰ ῥήματα τῶν Φουρουρείμ τούτων, καὶ ἐγράφη ἐν βιβλίῳ.⁵⁰

CAP. X.

1. הַמֶּלֶךְ אֶשְׁוֹרֶשׁ. *O.* ὁ βασιλεὺς (alia exempl. add. Ἀρταξέρξης¹).

מִס. *O.* Vacat. Alia exempl. τέλη.²

2. גְּדֻלַּת מְרִדְנֵי אֲשֶׁר גְּדֻלוֹ הַמֶּלֶךְ. *O.* καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Alia exempl. καὶ δόξαν Μαρδοχαίφ (fort. Μαρδοχαίου) ὅσα ἐμεγάλυνεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.³

הַלֹּא-הֵם. *O.* ἰδοῦ. Alia exempl. ἰδοὺ ταῦτα.⁴

עַל-סִפָּר דְּבָרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי בַּאֲרָסִי. *O.* ἐν βιβλίῳ βασιλέων. Alia exempl. ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν βασιλέων.⁵

3. הַיְּהוּדִי. *O.* Vacat. Alia exempl. ὁ Ἰουδαῖος.⁶

וְדָבָר. *O.* διηγείτο. Alia exempl. ἡγείτο.⁷

Codd. FA (ex corr.), 93 b. ³⁹ Sic Codd. III, FA (ex corr.), 93 b. ⁴⁰ Sic Codd. III, 93 b. ⁴¹ Sic Codd. FA (ex corr., cum Φρουρίμ), 93 b. ⁴² Sic Cod. 93 b. ⁴³ Idem. ⁴⁴ Sic Codd. III, FA, 93 b. ⁴⁵ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ⁴⁶ Sic Cod. 93 b. ⁴⁷ Sic Codd. III (cum μνημοσύναι), 93 b. ⁴⁸ Sic Cod. 93 b. ⁴⁹ Idem (cum duplici versione: καὶ Μαρδοχαῖος—ὑγιείας αὐτῶν (sic, om. καὶ τὴν βουλήν αὐτῶν). καὶ Ἐσθῆρ—εἰς μνημόσυνον (lacuna)

καὶ ἀληθείας—καὶ ἐγράφη ἐν βιβλίῳ (v. 32)). ⁵⁰ Idem in continuatione (ut supra).

CAP. X. ¹ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ² Sic Codd. III, FA, 19 (cum τὰ τέλη), 93 a (idem), 93 b. ³ Sic Cod. 93 b. ⁴ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ⁵ Sic Cod. 93 b. ⁶ Sic Codd. FA (ex corr.), 93 b. ⁷ Sic Codd. III, FA, 93 b.